

„Slet ingen Vold eller Verdens Magt de samme Riger kan
fæde,
Imedens de blive ved den Pagt, hvormed jeg sammen dem
lagde.
Thi raader jeg alle de gode Mænd, som skulle for Rigerne
svare,
Riddere og Svende, Hver og Gen: I lade den Pagt dog
vare!
I lyde paa ingen Uvens Raad, som vil Eder Andet raade,
Det kommer ellers Jer selv til Haad, Derti Liv og Derti Sjæl
til Vaade!“

Men hverken Riddere eller Svende eller de, der skulle for Rigerne svare, have desto mere lagt sig hennes Raad paa Hjerte, de have netop lyttet til Uvens Raad, og det er ogsaa kommet Nordens Liv og Sjæl til Vaade. Finlands Tab, Danmarks Svækelse mod Sønden og Nordens adspættede, kun altsfor ofte mod hinanden vendte, Kræfter hære Vidne derom; og alle rede Margrethe selv maatteinden sin Død føle, at det var kun sett bevidt med de Hænder, der skulle styre Nordens Tøiler, at det Hoved var tomt paa sunde Tanker, som smykkedes af Nordens Trillingkrone. — Hun blev født 1353 og døde af Pesten ombord paa et Skib i Flensborg Havn i Aaret 1412 efter for gjæves at have søgt at gjøre sin Uret mod Sønderjylland god igjen. „I 37 Aar havde hun styret Danmarks Rige, i 32 tillige Norges og i 23 Aar det hele Norden. Hun blev begravet i Sorø for senere at blægges bag Alteret i Noeskiæ Domkirke. Dronning Margrethe havde et mørkladent Ansigt og et farleagtigt Udseende, som til Trods for hendes venlige og indtagende Bæsen mindede sterkt om en Mand, hvorfor ogsaa hendes Fader sagde om hende, at Vor Herre havde taget feil, da han dannede hende til en Dvinde.“ Denne mandige Charakteer viste hun ogsaa ved sine Forsøg paa at winge den raae og overmodige Adel, om hun end albrig sik fin Hensigt opfyldt at knuse dens Bæde eller, som hun med Hentydning paa de tre mægtigste Adelsstægter: Abildgaard, Bæk og Limbæk, udtrykte sig: skudde Abilden, bryde Bægeret og stemme Bæffen. Det varede hele fulde halvtrediehundrede Aar inden vi tildeels kom saavist, og i 1849 har Grundloven fuldført, hvad Enevoldsmagten 1660 endnu lod tilbage i denne Henseende. Maatte det paa samme Maade kun blive Fremtiden forbeholdt at optage Margrethes Værk og gjøre Norden saa enigt og sterkt som hun eftertragtede, da skulle „det frie og herlige Norden“ om end ikke føre til Seier Folkenes Sag, saa dog blive sterkt og stolt nok til at afværg fremmede Overgreb og i Alands Verden intage den samme fremragende Plads, som i Staternes Række. Det er dette Ønske, der rører sig i Norden og stærkest hos den yngre Slægt, hvoraf Mange alt have beseglet deres Haab og Tro med deres Blod, og det er med dette Haab og i denne Tro, at Digteren synger:

„Og skal da Tiden evigt Norden stille?
Nei, Tiden maa tilført som Herren ville!
Tredeelt er Nordens Stamme, men Roben er dog een,
Og Kronens Lovtag samler tilført hver Stammens Green.“

Albert Thorvaldsen.

III.

Medens Thorvaldsen en Dag i November 1824 var bestyret med Daabens Engel til Træ Kirke, fik han Bud fra Cardinal Consalvi, at han ønskede at tale med ham. Thorvaldsen indfandt sig og blev modtagen med stor Veneration af Cardinalen, der mehdelede Kunstneren, at han agtede at lade opreise et Monument til Gre for den afdøde Pave, Pius VII, i Peterskirken og at han havde udset Thorvaldsen til at udføre dette Værk. Thorvaldsen paatog sig det med Glæde og i Følelsen af, at han endnu aldrig havde modtaget en saadan Gresbevisning, endstjøndt Konger og Tyrster havde heiset til hans Kunst.

Henimod Udgangen af Aaret var Thorvaldsen, til Trods for den store Mængde andre Arbeider, der optog hans Tid, saavist med Pavemonumentet, at han havde faaet en tredie Skizze til Hovedpartiet fra Haanden. Han fremstillede Pius VII sidende i den pavelige Stol i fuld Ornament. Han hæver den høje Arm under den tunge Messekaabe, hvis Bræmmer hæve Billeverne af Apostlenes Martyrredskaber, omgivne af Palmebrancher. Med den opslættede høje Haand, paa hvilken bemærkes Fiskerringen, velsigner han Folket. Paa en underliggende Hynde hviler den trætte Oldings Tødder, og den venstre Tød med Korsets Tegn er fremstillet til Godkys.

I Marts Maaned det følgende Aar var Modellen færdig og blev strax en Gjenstand for almindelig Beundring. Men nu begyndte ogsaa Obscuranternes Modstand. Det vilde være en Skandale, sagde en Cardinal, om en Kjætter skulle sætte den hellige Fader et Monument i Christenhedens første Kirke. Man havde rettroende Kunstnere nok, Fabris f. Ex., havde udmarket sig ved „større“ Værker end Thorvaldsen (det havde han i en vis Henseende ogsaa, thi han havde nogle Aar tidlig eree modelleret en colossal Figur, Milo fra Crotone, der var $1\frac{1}{2}$ Aar højere end Colosseen paa Montecavalli). Thorvaldsen vedblev imidlertid at arbeide paa Monumentet og udarbeidede Skisserne til de to Statuer, som skulle stilles ved Tøbstykket paa Siderne af Hovedfiguren: den christelige Viisdom og den christelige Styrke, og Rygget gik snart, at disse twende Compositioner vilde blive Noget af det Høieste, som nogensinde var fremstaaet i Billedhuggerkunsten. Modellen til den christelige Viisdom, en Statue i overnaturlig Størrelse, fremstiller Billedet af en qvinde-

lig Figur, hvis Brytskold ligner Minervas Egide, men istedetfor Medusahovedet har en Cherub. En fast til de nedhængende Løkker sluttet Laurberkrone omgiver det sankede Hoved, hvis Blinke ere fordybede i den hellige Skrift, som hun bærer paa den venstre Arm, medens hun grundende hæver den høje Haands Pegefingre mod sin Hage. Minervas Ugle ved hendes Fod betegner Vibensfabien. Den anden Statue forestiller ligeledes en kvindelig Figur, hvis Hoved og Skuldre

Forgjengers Monument i Betragtning. Da Hans Hellighed trædte ind, fæstede Arbeiderne sig paa Knæ for at modtage Besignelsen, men Paven vendte sig om mod det nærmeste Arbeide — tilfældigvis Basreliefet Kjærlighedens Aldere — og fordybede sig ganske i denne profane Spøg, der havde den Gud at behage ham ganske overordentligt.

I Begyndelsen af 1830 vare Arbeiderne paa begyndte i St. Peterskirken's venstre Eversfib, hvor Mo-

bedækkes af Hercules's Løvehud. Men Køllen, Symbolet paa den jordiske Styrke, ligger paa Jorden og hun træder ringeagtende paa den med sin Bod, medens det himmelvendte Hoved og Armene forslagte over Hjertet udtale, at hendes Styrke ligger i fast Hengivenhed i Guds Willie. Noget senere hen paa Aarei gave disse Skisser Anledningen til den ganske ualmindelige Gresbevæsning, der vakte stor Opsigt i Rom, nemlig et Besøg af Hs. Hellighed Pave Leo X for at tage sin

påsæde til Kristens Længde; desuden saae man nu, at Pavens Hoved vilde komme for langt ned i Forhold til Kæmperne af Buen, og at der bag Monumentet ville blive et altfor stort tomt Rum. Thorvaldsen maatte nu i Hæft see at raae Bod paa disse Vanfæligheder. Bagved den Stol, hvori Paven sidder i Monumentet, er et Nicheparti, som han derfor lod decorere saaledes, at det gjorde en Overgang til Kirkens

Architektur, og nu modellerede han i utrolig Hast i Øbet af December tvende siddende Engle i Legemsstørrelse, der forelsigt kunde anbringes i Gips i Vinklerne paa begge Sider af Pavens Stol. Englene ere symmetrisk ordnede, siddende omrent i samme Stilling. Den ene vender sit højre Hoved op mod den trætte Olding og viser ham med Fingeren paa det udrunde Timelglas, at Tiden er omme; den Anderen lader sin

numentet fulde opstilles ligeoverfor Raphaels Transfiguration paa den hellige Leos Alter, og i November var Alt beregt til at modtage det, men nu begyndte en Mengde Bryderier og en Kamp med Forholdene, som i længere Tid optog alle Kunstnerens tanker. Paa Stedet, hvor det fulde opstilles, overraskedes han med den Efterretning, at Liget af den Afbøde fulde nedfættes i selve Monumentets Bodstykke. Hele Monumentet maatte derfor flyttes længere frem for at vinde en Dybde, der

høje Haand med Griffelen hvile paa den nylig lukkede Bog — den hellige Fader har endt sit Livs Ejering, der er Intet mere at optegne. De blev strax satte i Arbeide og vore ogsaa færdige paa den Tid Monumentet fulde afdækkedes.

Denne Høitidelighed fandt Sted den 2den April 1831, og nogle Uger senere gift Thorvaldsen selv ind i

Kirken for, som han sagde, at see Monumentet med et frist Die. Men han var selv ikke ganske tilfreds med Virknugen — det uhyre Monument forsvinder i den gigantiske Bygning — og gjorde selv den bemærkning, at de to i Forlegenheten tilføjede Engle skabede de større Figurer, idet mindste der, hvor de dengang vare anbragte.